

اصول مدیریت و فرماندهی از دیدگاه اسلام

مؤلفان:

وحید انصاری جابری

فرزاد کاظمی



انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۲

سرشناسه	انصاری جابری، وحید، ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور	اصول مدیریت و فرماندهی از دیدگاه اسلام/ مولفان وحید انصاری جابری، فرزاد کاظمی
مشخصات نشر	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس، ۱۴۰۲
مشخصات ظاهری	۲۴۲ ص: جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۵۳۵-۰۸۵-۴
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
موضوع	Management -- Religious aspects -- Islam مدیریت (اسلام)
	Management - Religious aspects - Islam - Hadiths مدیریت (اسلام) احادیث
	Management -- Qur'anic teaching مدیریت - جنبه‌های قرآنی
شناسه افزوده	کاظمی، فرزاد، ۱۳۶۰
شناسه افزوده	ایران. ارتش. دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس
شناسه افزوده	Iran. Army. Command & Staff University. Dafoos publisher
اطلاعات رگورد	قیفا
کتابشناسی	

عنوان: اصول مدیریت و فرماندهی از دیدگاه اسلام

مولفان: وحید انصاری جابری، فرزاد کاظمی

صفحه آرای: حسین بیگدلی‌شاد

طرح روی جلد: میلاد فرهادی

ناشر: انتشارات دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۲۴۲ ص

تاریخ نشر: ۱۴۰۲

نوبت چاپ: چاپ اول

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۶۶۴۷۰۴۸۶ - ۰۲۱

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مولفان می‌باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.)

مقدمه	۱۳
فصل اول مفهوم شناسی و مبانی نظری مدیریت اسلامی	۱۵
تعریف مدیریت اسلامی	۱۶
مفهوم مدیریت	۱۶
معنای لغوی واژه مدیریت	۱۶
معنای اصطلاحی واژه مدیریت	۱۶
تبیین و بررسی جایگاه مدیریت در اسلام	۲۰
مدیران و عملکرد مدیریتی آن ها تأثیر زیادی بر حیات و ممات سازمان اسلامی دارند	۲۱
مدیریت به عنوان یک تکلیف الهی و نه حق	۲۲
مدیران به عنوان محور و پایه وحدت در جوامع اسلامی	۲۲
مدیران به عنوان یکی از پایه گذاران فرهنگ در جوامع اسلامی	۲۲
رابطه اخلاق و مدیریت اسلامی	۲۴
معنای لغوی واژه اخلاق:	۲۴
وابستگی مدیریت و اخلاق در اسلام	۲۴
ویژگی های اخلاقی مدیر اسلامی	۲۵
خصوصیات و ویژگی های مدیران اسلامی بر اساس منابع دینی	۲۷
ویژگی های تخصصی مدیر مسلمان	۲۸
صفات و شرایط یک مدیر اسلامی برای تصدی مشاغل مدیریت اسلامی	۳۹
مقایسه مدیریت اسلامی و مدیریت غیر اسلامی	۴۰
آیات و روایات ناظر بر مبانی و مفاهیم مدیریت اسلامی	۴۱
آیات قرآنی	۴۱
احادیث	۴۳
فصل دوم مبانی بنیادین مدیریت اسلام	۴۷
رویکرد الزام و چرایی مدیریت اسلامی	۴۸
الزام فرهنگی	۴۸

۴۹	الزام اقتصادی
۴۹	الزام اعتقادی
۵۰	الزام سیاسی
۵۱	الزام ایدئولوژیک
۵۲	سیر تکامل علوم اسلامی
۵۳	معرفت / شناخت شناسی
۵۵	هستی شناسی
۵۶	انسان شناسی
۵۹	ارزش شناسی
۶۲	آیات و روایات ناظر بر الزامات مدیریت اسلامی
۶۳	فصل سوم سازماندهی و اصول مدیریت اسلامی
۶۴	تعریف سازماندهی
۶۵	ماهیت سازمان از دیدگاه اسلام
۶۷	الگوهای سازماندهی اسلامی
۶۷	سازمان توحیدی
۶۷	سازمان اسوه
۶۸	سازمان آخرتگرا
۶۸	سازمان عدل
۶۹	اصل تعاون در سازماندهی
۶۹	سازمان اسلامی ابزاری برای تحقق حیات طیبه
۷۱	مفهوم سلسله مراتب در سازماندهی
۷۲	مفهوم اصل تفویض اختیار در سازماندهی
۷۲	ضرورت تناسب مسئولیت با توانایی ها و روحیات فرد
۷۳	ضرورت تفویض اختیار بر اساس امتحان
۷۳	لزوم نظارت و کنترل پس از تفویض اختیار
۷۴	ضرورت حسابرسی پس از تفویض اختیار

۷۴.....	تفویض اختیار از واگذارنده اختیار سلب مسئولیت نمی کند
۷۵.....	تفویض اختیار با رعایت شایسته سالاری
۷۵.....	اصول مدیریت اسلامی
۷۵.....	تفاوت اصل در مدیریت اسلامی با مدیریت غیر اسلامی
۷۷.....	فراگرد شکل گیری اصول و مشتقات در مدیریت اسلامی
۷۸.....	اصل استراتژیک دینی توحید
۷۹.....	مبدل مفهومی توحید: خدامحوری-عدم تقدم بر خدا
۸۰.....	اصول مدیریت اسلامی مبنی بر توحید: ارزش مداری-وحدت و هماهنگی
۸۱.....	اصول سازمانی (فروع تاکتیکی) ارزش مداری
۸۶.....	اصل استراتژیک دینی نبوت
۸۶.....	مبدل مفهومی نبوت: بشارت و انذار-عدم تقدم بر رسول
۸۷.....	اصول مدیریت اسلامی مبنی بر نبوت: هدایت رشد محور-اعتدال و میانه روی
۹۲.....	اصل استراتژیک دینی معاد
۹۳.....	مبدل مفهومی معاد: عمل گرایی-رابطه دنیا و آخرت
۹۴.....	اصول مدیریتی مبنی بر معاد: آخرت گرایی-اختیار و مسئولیت
۹۸.....	تعامل اصول مدیریت اسلامی
۹۹.....	تراجم اصول مدیریت اسلامی
۹۹.....	آیات و روایات ناظر بر سازمان دهی
۱۰۳.....	فصل چهارم برنامه ریزی در مدیریت اسلامی
۱۰۴.....	تعریف برنامه ریزی
۱۰۵.....	اهمیت برنامه ریزی اسلامی
۱۰۵.....	قواعد برنامه ریزی در اسلام
۱۰۵.....	قاعده شفافیت و وضوح
۱۰۶.....	قاعده پیروی
۱۰۶.....	قاعده تسامح و تساهل
۱۰۷.....	قاعده پیش بینی

۱۶۸	رهبری تحول گرا
۱۶۸	رهبری معنوی
۱۶۹	رهبری اخلاقی
۱۶۹	رهبری بصیر
۱۷۰	آیات و روایات ناظر بر رهبری
۱۷۰	آیات قرآن کریم
۱۷۱	احادیث
۱۷۳	فصل هفتم کنترل و نظارت در مدیریت اسلامی
۱۷۴	تعریف کنترل
۱۷۵	فرآیند نظارت و کنترل
۱۷۵	تعیین استانداردها و معیارها
۱۷۶	جمع آوری اطلاعات و اندکی عملکرد
۱۷۶	مقایسه اطلاعات به دست آمده از عملکرد با استانداردها
۱۷۶	پیگیری و اجرای اقدامات اصلاحی
۱۷۸	اهمیت و ضرورت کنترل و نظارت اسلامی
۱۷۸	تقسیم بندی کنترل و نظارت اسلامی
۱۷۸	نظارت و کنترل سازمانی
۱۸۲	نظارت و کنترل سازمانی
۱۸۲	نظارت و کنترل آشکار و رسمی
۱۸۴	نظارت و کنترل مخفی و پنهان
۱۸۵	اقسام کنترل و نظارت اسلامی
۱۸۶	استراتژی های کنترل و نظارت سازمانی
۱۸۷	اصول و قواعد کنترل و نظارت در سازمان های آخرت گرا
۱۹۲	ویژگی های نظارت و کنترل مؤثر
۱۹۷	آیات و روایات ناظر بر کنترل و نظارت در مدیریت اسلامی
۱۹۷	آیات

۱۹۷	 روایات
۱۹۹	 فصل هشتم رویکرد عدالت محور در مدیریت اسلامی
۲۰۰	 معنا و مفهوم عدالت
۲۰۲	 عدالت اجتماعی
۲۰۶	 عدالت اقتصادی
۲۰۶	 عدالت سیاسی
۲۰۶	 عدالت فرهنگی
۲۰۷	 عدالت مراوده ای
۲۰۸	 عدالت زبانی
۲۰۸	 عدالت اطلاعاتی
۲۰۹	 فواید و مزایای بکارگیری ارزش عدالت
۲۰۹	 جلوه های اعتدال
۲۱۱	 آیات و روایات ناظر بر عدالت
۲۱۱	 آیات
۲۱۴	 روایات
۲۱۹	 فصل نهم مدیریت جهادی
۲۲۰	 تعریف مدیریت جهادی
۲۲۰	 تقارن مدیریت جهادی و مدیریت اسلامی
۲۲۱	 ویژگی های مدیران مسلمان جهادی
۲۲۱	 ایمان و اعتقاد (تقوا مداری)
۲۲۱	 دارا بودن هوش مدیریتی
۲۲۲	 دارا بودن توانمندی مدیریتی
۲۲۲	 تواضع و انتقادپذیری
۲۲۲	 مدیریت زمان
۲۲۳	 استفاده بهینه از بیت المال
۲۲۴	 نظم و انتظام عملی

۲۲۴	دارا بودن تجربه و تخصص
۲۲۵	دارا بودن سعه صدر
۲۲۵	دارا بودن شجاعت و جسارت
۲۲۶	ویژگی های سبک مدیریت جهادی
۲۲۹	بررسی عوامل اثر بخش در مدیریت جهادی
۲۳۰	یگانگی اهداف
۲۳۰	مشارکت و اثر بخشی
۲۳۰	پرهیز از جزئی نگری
۲۳۱	استفاده از فرصت ها و پیش بینی تهدیدات
۲۳۱	اخلاقیات اسلامی و اثر بخشی
۲۳۱	گزیده سخنان مقام معظم رهبری در خصوص مدیریت جهادی
۲۴۱	منابع

«إِنِّي مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْفَقْرَ وَلَكِنْ أَخَافُ عَلَيْهِمْ سُوءَ التَّدْبِيرِ / من از فقر بر اتم بیم ندارم، لکن

از آنچه که بر اتم بیمناکم سوء تدبیر است.» پیامبر اسلام (ص)

امروزه محیط پیرامونی انسان موحد بیش از هر عصر دیگری دارای گستردگی و پیچیدگی می باشد. و زیستن و به تعالی رسیدن در چنین جهانی، جز با تمسک به انوار الهی میسر نخواهد بود. و از طرفی امت اسلامی بیش از هر زمان دیگری برای برپایی جامعه عدالت گستر و ظهور منجی موعود (عج) نیاز به اتحاد و انسجام دارد. و آنچه که مشهود و مبرهن است حاکی از این است که لازمه این وحدت، بسط و نشر مفاهیم تعالی بخش، انگیزه بخش و روح بخش در تمامی عرصه های عملکردی انسان مدرن امروزی است. و از آنجایی که علوم انسانی رسالت عظیمی را در این خصوص به دوش می کشد لازم است که مفاهیمی همچون مدیریت اسلامی، اقتصاد اسلامی، رهبری اسلامی، فرماندهی اسلامی و برنامه ریزی اسلامی از عرصه تنوری خارج و به دنیای عمل گام بگذارند و به خواست خداوند سبحان به ابتکاری برای رسیدن به کمال انسانی تبدیل شوند. لذا مجموعه پیش رو در جهت تحقق اهداف فوق ارائه می گردد. با اگر چه قابل به ذکر است آنچه که کامل و مطلق است، خداوند سبحان است و این مجموعه نیز عاری از نقص و خطا نمی باشد که امیدوارم با عنایت ایزد منان و به شرط حیات، پس از دریافت بازخوردهای مخاطبان محترم در چاپ های بعدی سطح معایب به حداقل رسانیده شود. این اثر برای کلیه رده های مدیریتی و سطح کشوری و فرماندهی در نیروهای مسلح میتواند مفید به فایده واقع شود.

با تقدیم شایسته ترین احترامات

وحید انصاری

پاییز ۱۴۰۲